

YE QIUYUE

A hangos olvasás szerepe a kiejtés tanításában a kínai mint idegen nyelv oktatása során

1. A kiejtés tanításának helyzete a kínai mint idegen nyelv oktatásában

A kínai mint idegen nyelv fokozott terjedésével a kínainyelv-tanítás jelentős előrelépést tett, és jelentős eredményeket ért el. A kínai tanítása magában foglalja a kiejtés, a szókincs és a nyelvtan elsajátítását. A kiejtés szempontjából a tanítási eredmények mindeddig nem voltak kielégítőek. Ahogy Lin Tao 林焘 rámutatott: „Igaz, hogy viszonylag sok külföldi beszél aránylag folyékonyan kínaiul, de csak kevesen beszélnek akcentus nélkül.”¹ Cheng Tang 程棠 több ízben is megjegyezte: „Jelenleg nem kevés tanár elégedetlen a kiejtés tanításával.”² „Érezzük, hogy a kiejtés tanítása a kínai mint idegen nyelv oktatásában hagy kívánnivalót maga után.” „Évtizedek óta azon külföldi diákok száma, akik kifejezően vagy viszonylag kifejezően beszélnek a mandarint nem sok, sőt mondhatni kevés.”³ Liu Xun 刘珣 szerint: „Nem kevés tanár és kutató véli úgy, hogy a kínai mint idegen nyelv oktatás utóbbi éveiben a diákok azon képessége, hogy folyékonyan fejezzék ki magukat erősödött, kiejtésük helyességének mértéke azonban csökkent.”⁴ Ennek oka – jóllehet a diákok elvárása saját kiejtésükkel szemben is alacsony – a tanítási módszerekben, a tanterv ütemezésében rejlik, és összességében a tanároktól ered. Ahogy Bowen és Marks írta: „... a nyelv többi aspektusára elegendő figyelem összpontosul, a kiejtést azonban elhanyagoljuk. Sok tanár van ezzel így. Akár tudatosan, akár tudattalanul, mindig vonakodnak a fonetikát kellő mértékben a tanítás részévé tenni, mert úgy gondolják, hogy meglehetősen nehéz.”⁵

A tankönyvekben és az oktatási gyakorlatban a bevett kínai tanítás szerint a tanítás kezdeti szakasza a kínai fonetikára összpontosít, hogy a diákok a le-

¹ Lin Tao 1996: 18–21.

² Cheng Tang 1996: 4–17.

³ Cheng Tang 2000: 79.

⁴ Liu Xun 2000: 105.

⁵ Bowen–Marks 1992: 56.

hető legrövidebb időn belül elsajátítsák annak alapvető szerkezetét. A kiejtés tanításának tartalma statikus beszédegységekre korlátozódik, és nincs rendszerettség vagy pontos követelmény az egyes elemekre vonatkozóan (pl. ritmus, szünet, beszédsebesség, könnyű hangsúly).

Az évek során megszoktuk, hogy nagyjából húsz szótagkezdő mássalhangzót, körülbelül harminc szótagzárót és négy tónust tanítunk, arra koncentrálni, hogyan lehet javítani ezek kiejtését mélységben és nehézségi sorrendben. Kevés módszer született arról, hogyan kell tanítani és hogyan kell megtanulni a különböző fonetikai szinteket a kínai szótag felett. Ez könnyedén vezethet ahhoz, hogy a diák figyelme a kínai karakterre mint különálló egységre korlátozódik, figyelmen kívül hagyva az élőbeszéd dallamát. Ezzel a problémával még a nem kezdő diákok is gyakran szembesülnek. A beszédtanulás, leegyszerűsítve, utánzási tevékenység, egyfajta beszéd- és hallásgyakorlat. A többszörös utánzások meghallgatása az egyetlen módja a kiejtés javításának. Ez nemcsak a „szó” hangzásának az utánzását jelenti, hanem kiterjed az egész mondat hanglejtésére is. Az ilyen típusú gyakorlatoknak a teljes tanulási folyamatot végig kellene kísérniük, és nem lenne szabad a kezdő tanulók képzésére korlátozódni.

Hogyan lehet feloldani azt a feszültséget, hogy a kínai tanítás jóllehet virágzik, a kiejtés tanítása azonban nem elég hatékony? Hogyan kísérje végig a kínai mint idegen nyelv tanítását a kiejtés oktatása? A hangos olvasás jelenthet erre megoldást, mert a hangos olvasás tanítása nemcsak összhangban van magával a kínai nyelvvel, hanem segítségével a kínaiul tanulók fejleszthetik a nyelvérzéküket, és javíthatják a kínai nyelvi képességeiket. Richard Schmidt rámutatott arra, hogy a felnőtt tanulók számára legalábbis „a természetes tanulást gyorsítja a tudatosság, és a hangos olvasás a tanulók és a diákok számára egyaránt lehetővé teszi, hogy felismerjenek általános és egyedi eseteket a kiejtésre vonatkozóan, és lehetőséget biztosít arra, hogy leküzdjék a problémákat”.⁶ A hangos olvasás tehát több szempontból hasznos tanítási módszer.

2. A hangos olvasás oktatásának az elmélete

Mi a hangos olvasás? A hangos olvasás a szóbeli nyelv művészete, Ye Shengtao 叶圣陶 „szépolvasásnak” nevezi, amely egyfajta újraalkotás, így bizonyos

⁶ Richard Schmidt 2010: 721–737.

iránymutatások alapján kell kivitelezni. *A hangos olvasás tanulmánya* 朗读学 című könyvében Zhang Song 张颂 a hangos olvasás definícióját az alábbiak szerint adja meg: „Az úgynevezett hangos olvasás az írott szöveg hangzó szöveggé alakítása, azaz a látható jelek hallható jelekké alakítása. Hangos, hiszen a hang tisztán hallható, és olvasás, mert a könyvek és a cikkek olvasását jelenti.”⁷ Zhu Zhixian 朱智贤 a *Pszichológia nagyszótárában* 心理学大词典 a következőt fogalmazta meg: „A hangos olvasás alapja a vizuális szervek, amelyek észlelik a szöveget, és a beszédszervek, amelyek a hangokat képzik. A hallószervek az információt átadják az agynak az olvasás megértésének az érdekében.”⁸

A kínai mint idegen nyelv oktatásában a hangos olvasás tanítása a kínai szövegek verbális formájának felolvasáson keresztül megismerésére és megtapasztalására vonatkozik a kínai nyelvtudás javításának a céljából. A hangos olvasást a diákok tanári irányítással gyakorolhatják, folyamatosan javíthatják a kiejtési hibáikat, egyre kifejezőbbek lehetnek, így idővel olyan folyékonyan olvashatnak, mint az anyanyelvi beszélők.

Ezen túl a hangos olvasás fejlesztheti a nyelvérzékét. A kiejtés kifinomultsága, a szavak helyessége, a mondatok értelmezhetősége egyaránt fontos tényezők. A hangos olvasás a legfőbb módja a nyelvérzék fejlesztésének. Eközben ugyanis gondolkodni is kell, így nemcsak a szavak és a mondatok értelmeződnek, hanem a hangosan olvasott tartalom hosszú távra a nyelvi memóriába is kerül.⁹

Sally Gibson¹⁰ egyik tanulmánya is a hangos olvasás hasznosságáról értekezik. A témát az angol mint idegen nyelv tanítása felől közelíti meg, konklúziója azonban hasznos lehet bármelyik idegen nyelv tanítására nézve. Gibson rámutat arra, hogy a kommunikatív nyelvoktatási mozgalommal a hangos olvasás sokat veszített a korábbi népszerűségéből. Megvizsgálja a módszer lehetséges előnyeit és hátrányait, és arra a következtetésre jut, hogy az utóbbiak akár súlyosak is lehetnek, de egyáltalán nem elkerülhetetlenek. A tanár gondos tervezése csökkentheti, sőt megszüntetheti a problémákat, és előtérbe helyezheti az előnyöket. Érvét az elismert pedagógusra, Earl Stevickre¹¹ hivatkozva is alátámasztja, aki korábban megállapította, hogy számos tanuló inkább egye-

⁷ Zhang Song 2010: 161.

⁸ Zhu Zhixian 1989: 265.

⁹ Zheng Jun 2009: 129–131.

¹⁰ Sally Gibson 2008: 29–36.

¹¹ Earl Stevick 1989: 32.

dül, az osztálytermen kívül alkalmazza a hangos olvasás módszerét. Gibson szerint ez a tény még ma is igaz.

Valamennyi tanár tisztában van azzal, hogy a tanuló hozzáállása a pedagógiai módszerekhez meghatározó, különösen a felnőttek esetében. Ha a tanuló nem bízik a tanár által választott módszerben, kevésbé valószínű, hogy követni fogja az utasításait. A visszautasításnak és az ellenállásnak számos oka lehet, például előzetes negatív tapasztalatok. Jó néhány magyar diák tud visszaemlékezni olyan megalázó eseményre, amikor a tanár nyilvános „szereplésre” kényszerítette. Alapvető fontosságú ezért, hogy felmérjük a tanuló hozzáállását, mielőtt a hangos olvasást az óra szerves részévé tennénk. A következőkben egy magyarországi egyetem kínaiul tanuló diákjainak a körében végzett felmérésről számolok be.

3. Kérdőíves felmérés

Magyarországon jelenleg csak két egyetemen, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen van kínai tanszék. Ezen kívül kínai nyelv-oktatást kínál még a Konfuciusz Intézet az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, a Károli Gáspár Reormátus Egyetem, a Miskolci Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a Szegedi Tudományegyetem. Mivel az Eötvös Loránd Tudományegyetem működő kínai tanszék a legrégebbi, a legnépszerűbb, jelen tanulmány kutatási tárgyát is ez az intézmény képezi. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végzett felmérés így jól reprezentálja a magyarországi kínai tanítás jelenlegi helyzetét.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Kínai Tanszékét 1923-ban alapították azzal a céllal, hogy sinológusokat képezzenek. Napjainkra a sinológusképzés a kínai nyelv-tanítással bővült. A mesterképzésben és a doktori képzésben részt vevő hallgatók általában sinológiai tanulmányokkal foglalkoznak, míg a kínai nyelv-tanítást az alapszakon végezzük széles körben. Jelenleg 160 alapszakos hallgató van, köztük 91 elsőéves, 41 másodéves és 28 harmadéves. 1984 óta a tanszéken folyamatosan jelen vannak a kínai kormány által támogatott tanárok is. Elméletben az anyanyelvi kínai tanárok képesek arra, hogy segítségükkel a kínaiul tanuló hallgatók elsajátítsák a hagyományos kínai kiejtést. A tanterv, a tanítási módszerek, a tananyagok és a kínai fonetikatanítás rendszerezetlensége miatt azonban az eredmény nem tökéletes.

A felmérés résztvevői az Eötvös Loránd Tudományegyetem Kínai Tanszékének másodéves hallgatói. Az alapképzés második évétől az évfolyam fordító- és tolmácsspecializációra, valamint általános nyelvi szakra különül el. A felmérésben részt vevő valamennyi diák három szemeszter (körülbelül másfél év) kínai tanulmányt folytatott, kínai nyelvi szintjük nagyjából HSK 3. A 34 résztvevőtől 34 kérdőív érkezett vissza, amelyből mind a 34 érvényes volt.

3.1. A kérdőív felépítése és eredménye

A kétnyelvű (kínai–magyar) kérdőív feleletválasztós kérdésekből állt. Ezek között volt olyan, amelyekre csak egyetlen választ lehetett adni, és voltak olyanok is, amelyek esetében több válasz is jelölhető volt. A kérdőív összesen 13 kérdésből állt. Amennyiben a nyolcadik kérdésre a diák az A választ jelölte, a 9. kérdést kihagyva a 10. kérdésre kellett térnie. A felmérés eredményét az *1. táblázat* tartalmazza.

Az első kérdés a hangos olvasás órai szükségességéről szólt. A tanulók közel 56%-a véli úgy, hogy a hangos olvasás nagyon hasznos, 35% szerint hasznos, nagyjából 9% szerint pedig közepesen hasznos. A válaszadók egyike sem tagadta a hangos olvasás órai szükségességét. Ebből azt a következtetést is levonhatjuk, hogy a diákok több mint 91%-a szerint valamilyen szinten hasznos a hangos olvasás órai gyakorlása.

A második kérdés arra vonatkozott, vajon a hangos olvasás fejlesztheti-e a kínaiul tanulók nyelvtudását. A válaszadók 100%-a szerint a hangos olvasás valamilyen szinten hozzájárul a kínai nyelvi szint fejlesztéséhez. A résztvevők 53%-a szerint a hangos olvasás jelentős mértékben fejleszti a nyelvtudást.

A harmadik kérdés arról próbált tájékozódni, vajon a tanulók szerint mely nyelvi készségek fejleszthetők a hangos olvasással. Itt több választ is jelölhettek a diákok az alábbi opciók közül: kiejtés; hallásértés; beszéd-készség; kifejezések memorizálása; nyelvtan; kínai gondolkodás; olvasásértés; íráskészség. A válaszadók szerint a hangos olvasás az íráskészségen kívül valamennyi nyelvi készséget fejleszti. A legmagasabb arányban a kiejtést, a beszéd-készséget, a kifejezések memorizálását és az olvasásértést jelölték. A négy készség mindegyike 73% fölötti értéket ért el, a kiejtés pedig 85% fölöttit.

A negyedik kérdés ez volt: Ön szerint a hangos olvasás növelheti az órák hatékonysági szintjét? A diákok közel 65%-a szerint „igen, növelheti a tanulók

aktivitását, jó légkört teremtet”; nagyjából 5% válasza „nem, a hangos olvasás nem befolyásoló tényező”; 29%-uk pedig a „nem tudom eldönteni” választ adta.

Az ötödik kérdés arra vonatkozott, vajon a diákok szeretnék-e, ha a tanár beiktatná a hangos olvasást az órai foglalkozás keretei közé. Közel 59% szeretné, ha a tanár az órán foglalkozna a hangos olvasás gyakorlásával. Ebből 9% nagyon szeretné, körülbelül 38% közepes mértékben szeretné, egy diák pedig „inkább nem” szeretné. A válaszadók egyike sem jelölte az „egyáltalán nem szeretném” opciót.

A hatodik pontban megkérdeztük a tanulókat, ők mennyi időt szeretnének az órán a hangos olvasásra szánni. Körülbelül 24% 5-10 percet, a válaszadók fele 10-15 percet, nagyjából 26% 15 percnél többet.

A hetedik kérdés a hangos olvasás módszeréről szólt. Itt szintén több választ jelölhettek a diákok az alábbi opciók közül: a tanárral együtt olvasás; tanár után olvasás; egyedüli olvasás; kis csoportokban olvasás; sorban, egymás után történő olvasás; előadásszerű felolvasás; szerepek szerinti olvasás; olvasási verseny. Az előadásszerű felolvasást és az olvasási versenyt egyik diák sem jelölte. A legtöbb szavazatot a tanár utáni olvasás és a szerepek szerinti olvasás kapta 38 és 41%-kal. Ebből is láthatjuk, hogy az egyetemi hallgatók körében az előadásszerű felolvasás és az olvasási verseny nem igazán kedvelt, míg a tanár utáni olvasás és a szerepek szerinti olvasás a legkedveltebb hangos olvasási módszerek közé tartozik.

A nyolcadik kérdés a diákok hangos olvasáshoz való hozzáállására kérdezett rá. Körülbelül 47% az „aktívan, önként részt vesz”, közel 21% a „nem annyira szeret részt venni” választ jelölte meg. A diákok több mint 32%-a adta a „ha a tanár kéri, akkor részt vesz a feladatban, de önként nem” választ. Egyetlen résztvevő sem nyilatkozott elutasítóan.

A kilencedik rész a nyolcadik kérdéshez kapcsolódott: Ön miért nem hajlandó órán hangosan olvasni? A diákok több mint fele (56%) a „fél, hogy nem jól olvas, és a társai kinevetik”, nagyjából 39% a „fél, hogy a tanár kritikával illeti, ha nem jól olvas” feleletet jelölte meg. Egy diák szerint pedig „nincs hozzá megteremtve a megfelelő légkör”.

A tizedik kérdés arra világított rá, vajon a kínai tanárok javítják-e a diákok hibáját hangos olvasáskor. A diákok 100%-a jelezte, hogy a tanár javítja a hibákat. A válaszadók több mint fele (56%) szerint a tanár „gyakran” javítja a hibákat.

A tizenegyedik rész a hibák javításának a módszeréről szólt. Közel 77% jelölte a B opciót, azaz a tanár „adjon megfelelő iránymutatást, majd miután

a diák ezt megértette, újraolvassa”. Körülbelül 15% választotta a tanár „szól vagy jelez a diáknak, hogy olvassa még egyszer vagy többször” lehetőséget. A résztvevők nagyjából 24%-a „a tanár olvassa fel helyesen a hibás részt” opció mellett döntött. A válaszadók egyike sem jelölte a „a többi diákkal olvastassa fel a hibás részt” lehetőséget.

A tizenkettedik kérdés a hangos olvasás értékeléséről szólt. A diákok itt is több választ jelölhettek. Közel 71% szerint a tanár „egyszerűen jegyezze meg, hogy »Nagyon jól olvasott! Jó volt! / Nem volt elég jó«”. 35% szerint a legjobb lenne a részletes értékelés, a tanár előbb mondja el a jót és a rosszat, majd kérdezze meg a diákot, hogy tudja-e azok okát”. A válaszadók 6%-a szerint az lenne a legjobb, ha a tanár a diákkal értékeltetné saját teljesítményét. Egyik diák sem jelölte „a tanár ne értékeljen” választ.

A tizenharmadik kérdés arra vonatkozott, vajon a kínai tanár megfelelően mutatja-e be a hangos olvasást. A diákok 100%-a szerint a tanár igen magas szinten prezentálja a hangos olvasást, 74%-uk szerint „nagyon jól”.

A kérdés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	19	12	3	0	0			
2.	18	10	6	0				
3.	29	16	25	25	11	7	25	0
4.	22	2	10					
5.	3	17	13	1	0			
6.	0	8	17	9				
7.	3	13	5	7	5	0	14	0
8.	16	7	0	11				
9.			10	7	1			
10.	19	15						
11.	5	20	8	1				
12.	24	12	0	2	2			
13.	25	9	0	0	0			

1. táblázat. A felmérés eredménye

3.2. A kérdőív eredményének az elemzése

A fent bemutatott kérdőív eredményéből az alábbi következtetéseket vonhatjuk le. Egyrészt a diákok általánosságban szükségesnek tartják a hangos olvasás órai gyakorlását. A válaszadók 100%-a véli úgy, hogy a hangos olvasás fejlesztheti a nyelvtanulók kínai nyelvi szintjét, különösképpen a kiejtést, a beszédkézséget, a kifejezések memorizálását és az olvasásértést, ezek közül is leginkább a kiejtést. Zhao Jiming 赵金铭 szerint a hangos olvasás kvázi-

beszéd (准口语). A diákok közel 65%-a szerint a hangos olvasás növelheti a tanulók aktivitását, ezért jó légkört teremt. Ma Bihong 马碧红 szerint „[h]a a magyarázat a szöveg elemzése, akkor a hangos olvasás az, amely elvezeti a diákokat az írott szövegtől, és integrálja őket.”¹² Ha a magyarázattal elmélyítjük a megértést, a hangos olvasással megerősíthetjük. A válaszadók több mint fele szeretné, ha a tanár foglalkozna a hangos olvasással órai keretek között, mégpedig átlagban nem kevesebb, mint 10 percet. A kérdőív arra is rávilágított, hogy a tanulók jónak tartják tanáruk hangos olvasását.

Másrésztől megállapítható a válaszadók hangos olvasáshoz való hozzáállásáról, hogy a diákok kevesebb mint fele vesz részt aktívan a hangos olvasásban. E mögött a fő ok az, hogy a diák a legtöbb esetben „fél, hogy nem jól olvas, és a társai kinevetik”, illetve „fél, hogy a tanár kritikával illeti, ha nem jól olvas”. A hangos olvasás módszeréről megállapíthatjuk, hogy viszonylag nagy arányban a tanár utáni olvasás és a szerepek szerinti olvasás a legkedveltebb módszerek. A hibák javításának módszerére vonatkozóan a diákok leginkább azt tartják ideálisnak, ha a tanár „szól vagy jelez a diáknak, hogy olvassa még egyszer vagy többször”. Nagyjából 24% szerint a legjobb lenne, ha a tanár olvasná fel helyesen a hibás részt. Ugyanakkor megállapítható, hogy a válaszadók egyike sem jelölte a „a többi diákkal olvastassa fel a hibás részt” lehetőséget. A hangos olvasás értékelésével kapcsolatban a diákok a tanár közvetlen értékelését várják, nem pedig azt, hogy egyik diáktársuk minősítse a teljesítményüket. Látható, hogy a diákok rendelkeznek ismeretekkel a hangos olvasás módszeréről, viszont nem elegendő arányban vesznek részt benne. Összességében elmondható, hogy a diákok hajlandóak elfogadni a tanár visszajelzését, nem hajlandóak azonban elfogadni a diáktársaikét. Ez megfeleltethető a diákok korábbi tanulási élményére vonatkozó megállapításunkkal: elméletileg elismerik a hangos olvasás fontosságát, de érzelmileg kihívásként élik meg.

4. A hangos olvasás tanítási stratégiája

Az alábbiakban három módszert vizsgálok meg, amelyek egyaránt arra vonatkoznak, hogyan integrálhatjuk a kínai mint idegen nyelv tanításába a hangos olvasást. Ezek nemcsak pedagógiai értékük miatt lehetnek hatásosak, hanem azért is, mert úgy alkalmazhatók, hogy csökkentsék a stresszt.

¹² Ma Bihong 2010: 85–86.

4.1. Többféle olvasási módszer kombinálása

A legtöbbet alkalmazott hangos olvasási módszer a tanár prezentálásáról szól. „Ha a magyarázat a szöveg elemzése, akkor a hangos olvasás az, amely elvezeti a diákokat az írott szövegtől, és integrálja őket.”¹³ A tanár hangos olvasása hatással lehet a diákokra: felkeltheti az érdeklődésüket, a tanulási fázisban jobb koncentrációt eredményezhet, így összességében hozzájárul az osztálytermi légkör megteremtéséhez. A hangos olvasás prezentálásán kívül fontos a tanárral történő, a tanár utáni és a szerepek szerinti olvasás is. A nyelvtanulás kezdeti szakaszában a hangos olvasás célja, hogy a diákok minél kifejezőbbben olvassák a szavakat és a mondatokat, így fontos a kiejtés javítása, különösképpen a könnyű hangsúly, az „er” szótag olvasása (儿化), a hangsúlyváltozások gyakorlása.¹⁴ Zhao Jinming 赵金铭 szerint – ahogy korábban is utaltam rá – a hangos olvasás kvázibeszéd (准口语). Miután a diákok elsajátították a kiejtés alapjait, következhet a kifejező olvasás gyakorlása, így elérhető, hogy a diákok szépen olvassanak. A fenti kérdőív eredményeinek figyelembevételével a hangos olvasásnak a következő lépések mentén kell felépülnie: először a tanár iránymutatásával a diákoknak értelmezniük kell a szöveget; ezt követően a magabiztosabb diákoktól kezdve valamennyi diák bátorításával és bevonásával kell a hangos olvasást kivitelezni; a hiba észlelésekor szóval vagy gesztussal kell jelezni, hogy a diák olvassa még egyszer vagy többször a szöveget; végül következhet a tanár aktív visszajelzése.

4.2. Órák előtti hangos olvasási feladatok

Kísérletet tettem arra, hogy az órák előtt 10 perces hangos olvasási időt adjak a diákoknak. Ez idő alatt a tanulóknak hangosan kellett olvasniuk a tankönyvi szöveget. Ez látszólag csökkentette az óra időtartamát, valójában azonban ennek a 10 percnak nagy haszna volt: egyrészt segítette a diákoknak alkalmazkodni az óra hangulatához, másrészt a hangos olvasás növelte az olvasás gördülékenységének a mértékét, elősegítette a szöveg megértését, így feleannyi befektetett munka kétszer annyi eredményt hozott. A 10 perces felkészülési idő után a diákokban a tanóra alatt kevesebb kérdés merült fel. Hosszabb távon

¹³ Ma Bihong 2010: 85–86.

¹⁴ Yang Caiyun 2010: 33.

ezzel a módszerrel egy szemeszter alatt a diákok kiejtése, nyelvérzéke különböző mértékben növekedett. Különösképpen fontos kiemelni, hogy a hangos olvasás növelte a diákok önbizalmát, az osztálytermi hangos olvasást illetően pedig növekedett a diákok órai aktivitása.

4.3. Órán kívüli hangos olvasás

A diákok hangos olvasási szokásának fejlesztésére az órák kerete nem ad elég időt. A módszerem erre nézve az, hogy a mobiltelefonokat kihasználva a diákok mindennap rögzítik az olvasásukat, és elküldik a hangfelvételt a tanárnak. A diákok többsége több felvételt is készít, majd a legjobbat továbbítja. A felvételek készítése nem hasonlít a csoportos hangos olvasáshoz, a tanuló feszültsége is csökkenhet. A legjobb, ha a tanár szintén küld a diákoknak felvételt az olvasásról, így nemcsak a prezentáció valósul meg, hanem egyúttal ösztönözi is őket a feladat elvégzésére.

5. Konklúzió

Jelen tanulmányban a hangos olvasás értékét mutattam be a kínai mint idegen nyelv tanításában, valamint kiemeltem a tanulók hozzáállására való odafigyelést, ennek figyelembevételét is. Egy magyarországi egyetem diákjait bevonó esettanulmányon keresztül érdekes következtetést lehet levonni a tanulók hangos olvasásra vonatkozó racionalitása és az érzelmi reakciójuk közötti különbségről. Ezt követően a hangos olvasás órai kivitelezhetőségét ismerttettem, ahol ügyelni kell arra, hogy az élmény ne legyen túl intenzív a diákok számára. Természetesen az adatközlők mennyisége miatt a felmérés eredménye nem általánosítható. A tanárkollégák számára azonban az eredmények érdekesek és hasznosak lehetnek.

Felhasznált szakirodalom

Bowen, T. – Marks, J. 1992. *The pronunciation book: Student-centered activities for pronunciation work*. New York: Harlow Longman.

Cheng, T. 程棠 1996. Duiwai hanyu jiaoxue zhong de jige wenti 对外汉语教学中的几个问题. *Yuyan jiaoxue yu yanjiu* 语言教学与研究 3: 4–17.

- Cheng, T. 程棠 2000. *Duiwai hanyu jiaoxue mudi yuanze fangfa* 对外汉语教学原则方法. Beijing: Huayu chubanshe.
- Gibson, S. 2008. Reading aloud: A useful learning tool? *ELT Journal* 62/1: 29–36.
- Lin, T. 林焘 1996. Yuyin yanjiu he duiwaihanyu jiaoxue 语音研究和对外汉语教学. *Shijie hanyu jiaoxue* 世界汉语教学 3: 18–21.
- Liu, X. 刘珣 2000. *Duiwai hanyu jiaoyuxue yinlun* 对外汉语教育学引论. Beijing: Beijing yuyan wenhua daxue chubanshe.
- Ma, B. H. 马碧红 2010. *Shilun Putonghua langdu de texing yu jiqiao* 试论普通话朗读的特性与技巧. *Gansu: Sheke zongheng* 社科纵横 25 (9): 85–86.
- Richard Schmidt 2010. Attention, awareness, and individual differences in language learning. In: W. M. Chan, S. Chi, K. N. Cin, J. Istanto, M. Nagami, J. W. Sew, T. Suthiwan, & I. Walker (eds.) *Proceedings of CLaSIC 2010, Singapore, December 2-4* Singapore: National University of Singapore, Centre for Language Studies, 721–737.
- Stevick, E. 1989. *Success with foreign languages: Seven who achieved it and what worked for them*. Hemel Hempstead: Prentice Hall International.
- Stroh E. N. 2012. *The effect of repeated reading aloud on the speaking fluency of Russian language learners*. MA Thesis, Brigham Young University, <https://scholarsarchive.byu.edu/etd/3325/>. (Utolsó letöltés: 2019. november 2.)
- Yang, C. Y. 杨彩云 2010. *Duiwai hanyu langduke jiaoxue yanjiu* 对外汉语朗读课教学研究, 33: Sichuan: Sichuan shifan daxue.
- Zhang, S. 张颂 2010. *Langduxue* 朗读学, 161. Beijing: Zhongguo chuanmei daxue chubanshe.
- Zhao, J. M. 赵金铭 2006. *Duiwaihanyu kouyu jiaoxue yanjiu* 对外汉语口语教学研究. Beijing: Commercial Press.
- Zheng, J. 郑军 2009. Duiwai hanyu jiaoxue zhong langdu jiaoxue de tansuo 对外汉语教学中朗读教学的探索. *Yuwen xuekan* (jiaoyuban) 语文学刊 (教育版) 4: 129–131.
- Zhu, Z. X. 朱智贤 1989. *Xinxixue dacidian* 心理学大辞典. Beijing: Beijing shifan daxue chubanshe.

问卷 Kérdőív

<p>1. 你认为课堂朗读教学是否有必要？</p> <p>A. 非常有必要
B. 有必要
C. 一般
D. 较无必要
E. 完全没必要</p>	<p>Ön szerint hasznos a hangos olvasást órán gyakorolni?</p> <p>A. nagyon hasznos
B. hasznos
C. közepes mértékben hasznos
D. inkább nem hasznos
E. egyáltalán nem hasznos</p>
<p>2. 你认为朗读能提高学生的汉语水平吗？</p> <p>A. 能，作用很大
B. 能，但非常有限
C. 能，但限于少数同学
D. 不能，不会有作用</p>	<p>Ön szerint a hangos olvasás fejlesztheti a kínaiul tanulók nyelvtudását?</p> <p>A. igen, jelentősen
B. igen, de csak korlátozott mértékben
C. igen, de csak kis létszámú csoportban
D. egyáltalán nem</p>
<p>3. 你认为朗读教学可以提高学生哪些方面的能力？
可多选   A. 语音
B. 听力
C. 口语交际
D. 词汇记忆
E. 语法
F. 汉语思维
G. 阅读
H. 写作</p>	<p>Ön szerint a hangos olvasással mely nyelvi készségek fejleszthetők?
Többet is jelölhet.   A. kiejtés
B. hallásértés
C. beszédképesség
D. kifejezések memorizálása
E. nyelvtan
F. kínai gondolkodás
G. olvasásértés
H. írásképesség</p>
<p>4. 你觉得朗读教学是否有利于提高课堂效率？</p> <p>A. 是，可以比较好地调动学生积极性，营造良好的课堂氛围
B. 否，朗读不朗读都一样
C. 不清楚</p>	<p>Ön szerint a hangos olvasás növelheti az órák hatékonysági szintjét?</p> <p>A. igen, növelheti a tanulók aktivitását, jó légkört teremt
B. nem, a hangos olvasás nem befolyásoló tényező
C. nem tudom eldönteni</p>
<p>5. 你希望老师在课堂上安排一定的朗读时间吗？</p> <p>A. 非常希望
B. 比较希望
C. 一般
D. 不太希望
E. 不希望</p>	<p>Ön szeretné, ha órán a tanár meghatározott időkeretben foglalkozna a hangos olvasással?</p> <p>A. nagyon
B. igen
C. közepesen
D. inkább nem
E. egyáltalán nem</p>

6. 你觉得每节课安排多长的朗读时间比较合适？
- A. 少于5分钟
B. 5-10分钟
C. 10-15分钟
D. 大于15分钟
7. 课堂上，你喜欢哪种朗读方式？
- A. 齐读
B. 跟读
C. 单个读
D. 小组读
E. 顺次读
F. 表演读
G. 分角色读
H. 竞赛读
8. 老师在课堂上进行朗读教学，你的态度是怎样的？
- A. 积极主动参与
B. 不太想参与
C. 冷漠对待
D. 会配合老师，但自身积极性不高
9. 你不愿意在课堂上朗读的原因是什么？
- A. 觉得读出来没有什么用
B. 老师没有给予指导
C. 怕读不好被同学嘲笑
D. 害怕老师指责读错
E. 没有朗读氛围
10. 你的老师在课堂教学中是否会进行朗读纠错？
- A. 经常
B. 偶尔
C. 很少
D. 完全没有
- Ön szerint minden órán mennyi időt kellene tölteni hangos olvasással?
- A. kevesebb mint 5 percet
B. 5-10 percet
C. 10-15 percet
D. több mint 15 percet
- Ön melyik hangos olvasási módszert szereti?
- A. a tanárral együtt olvasást
B. tanár utáni olvasást
C. egyedüli olvasást
D. kis csoportokban olvasást
E. sorban, egymás utáni olvasást
F. előadásszerű felolvasást
G. szerepek szerinti olvasást
H. olvasási versenyt
- Amikor a tanár órán hangosan olvastat, mi jellemzi az ön hozzáállását?
- A. aktívan, önként részt veszek
B. nem annyira szeretek részt venni
C. közömbös vagyok
D. ha a tanár kér, akkor részt veszek a feladatban, de önként nem
- Ön miért nem hajlandó órán hangosan olvasni?
- A. úgy gondolom, hogy nincs haszna
B. a tanár nem ad iránymutatást
C. félek, hogy nem jól olvasok, és a társaim kinevetnek
D. félek, hogy a tanár kritikával illet, ha nem jól olvasok
E. nincs hozzá megteremtve a megfelelő légkör
- A tanára hangos olvasáskor javítja az ön hibáját?
- A. gyakran
B. néha
C. kevésszer
D. egyáltalán nem

11. 你希望老师以什么样的方式进行朗读纠错？
- A. 用话语或动作示意学生，让其再读一次或数次
- B. 给予相应的知识点拨，让学生在理解后重读
- C. 直接把学生读错的内容重读一次
- D. 让其他学生把读错的内容范读一次
12. 你希望老师以什么样的方式进行朗读评价？
可多选
- A. 简单评价一句话“读得真好！真棒！/读得不够好”
- B. 具体评价，先评价好坏，再问学生是否知道原因
- C. 让其他同学评价
- D. 让学生自己评价
- E. 不评价
13. 老师的范读水平怎么样？
- A. 非常好
- B. 比较好
- C. 一般
- D. 不太好
- E. 很差
- Ön milyen módszert szeretne, hogy a tanára alkalmazzon a hibák kijavítására?
- A. szól vagy jelez a diáknak, hogy olvassa még egyszer vagy többször
- B. adjon megfelelő iránymutatást, majd miután a diák megértette azt, újra olvassa a diák
- C. a tanár olvassa fel helyesen a hibás részt
- D. a többi diákkal olvastassa fel a hibás részt
- Milyen típusú értékelést vár a tanártól a hangos olvasásra?
- Több választ is jelölhet.
- A. egyszerűen jegyezze meg, hogy „Nagyon jól olvasott! Jó volt! / Nem volt elég jó”.
- B. részletes értékelés, a tanár előbb mondja el a jót és a rosszat, majd kérdezze meg a diákot, hogy tudja-e azok okát
- C. a tanár kérje meg a többi diákot, hogy értékeljenek
- D. a diákkal értékeltesse a saját teljesítményét
- E. ne értékeljen
- Ön szerint a tanár hogyan mutatja be a hangos olvasást?
- A. nagyon jól
- B. elég jól
- C. közepesen
- D. nem annyira jól
- E. rosszul